

บทความวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานทำบัญชีของสำนักงาน ทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่

วัชรีย์ คำอ้าย¹

ชานนท์ นาคอ้าย²

นฤนาถ ศรารักษ์วานิช³

ตุลยา ตูลาติลล⁴

(Received: January 14, 2019; Revised: March 19, 2019; Accepted: March 26, 2019)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานทำบัญชีของสำนักงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจาก 149 สำนักงาน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย F-test และ t-test ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทั้ง 6 มีผลต่อการตัดสินใจรับงานทำบัญชีของสำนักงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ (1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้ทำบัญชีของสำนักงาน (2) ปัจจัยด้านประสบการณ์และจำนวนพนักงาน (3) ปัจจัยด้านขอบเขตงาน (4) ปัจจัยด้านงบการเงินและความสามารถในการชำระค่าบริการ (5) ปัจจัยด้านค่าบริการที่เสนอคิดผู้บริการ ความเรียบร้อยของเอกสาร และการควบคุมภายใน และ

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
E-mail: watcharee_765@hotmail.com

² อาจารย์ ภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
E-mail: chanon.n@cmu.ac.th

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
E-mail: naruanard@gmail.com

⁴ ดร. ภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
E-mail: rosetulaya@hotmail.com

(6) ปัจจัยด้านลักษณะลูกค้า กฎหมายที่เกี่ยวข้องและความคุ้นเคย และพบว่าสำนักงานที่มีขนาดใหญ่กว่า และประกอบกิจการมานานกว่าให้ความสำคัญกับ 6 ปัจจัยนี้ในการตัดสินใจรับงานมากกว่าสำนักงานทำบัญชีที่มีทุนจดทะเบียน และระยะเวลาดำเนินธุรกิจน้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากสำนักงานเหล่านี้จะคำนึงถึงชื่อเสียงมากกว่า

ดังนั้น สำนักงานทำบัญชีที่ต้องการให้กิจการของตนเติบโตอย่างยั่งยืน ควรคำนึงถึงปัจจัยทั้ง 6 ในการตัดสินใจรับงาน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรในสำนักงานของตนให้มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย และควรส่งเสริมให้พนักงานได้มีการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ สำนักงานควรคำนึงถึงความชัดเจนของรายละเอียดและขอบเขตของงานที่ได้รับ ความสามารถในการชำระค่าบริการของลูกค้า ความซื่อสัตย์สุจริตของผู้บริหารกิจการลูกค้า และรายละเอียดความซับซ้อนของกิจการลูกค้า ก่อนพิจารณารับงานทำบัญชี เพื่อให้การรับงานทำบัญชีเป็นไปอย่างน่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การตัดสินใจรับงานทำบัญชี สำนักงานทำบัญชี งานทำบัญชี

RESEARCH ARTICLE

Factors Affecting Decisions of Accounting Firms in Chiang Mai Province to take Bookkeeping Jobs

Watcharee Khamaai¹

Chanon Nak-ai²

Naruanard Sarapaivanich³

Tulaya Tulardilok⁴

Abstract

The objective of this research was to study factors affecting decisions of accounting firms in Chiang Mai Province to take bookkeeping jobs. The data were collected by questionnaires from 149 accounting firms in Chiang Mai and analyzed by frequency, mean, F-test and t-test. The results showed that all six factors affected the decision to take bookkeeping jobs. These factors are presented in descending order as follows: (1) Qualification of accounting firms' employee; (2) Working experience and number of team member; (3) Scope of work; (4) Financial statements and ability to pay service fees; (5) Service fees, management attitude, documents completion and internal control and (6) Customer characteristics,

¹ Graduate Student, Master of Accountancy, Faculty of Business Administration, Chiang Mai University
E-mail: watcharee_765@hotmail.com

² Lecturer, Department of Accounting, Faculty of Business Administration, Chiang Mai University
E-mail: chanon.n@cmu.ac.th

³ Assistant Professor, Ph.D., Department of Accounting, Faculty of Business Administration, Chiang Mai University, E-mail: naruanard@gmail.com

⁴ Ph.D., Department of Accounting, Faculty of Business Administration, Chiang Mai University, E-mail: rosetulaya@hotmail.com

relevant laws, and familiarity. It was also found that the effect of these six factors was higher for bigger and longer-operating-period firms. This is because they have greater motivation for maintaining their reputation.

Therefore, accounting firms that want their business to grow sustainably should consider these six factors. They should focus on developing their employee to be responsible for assigned tasks and encourage them to continuously improve their knowledge. Moreover, accounting firms should consider the clarity of the work details and scopes, clients' ability to pay service fees, honesty of clients' management and the complexity of the client's business before taking bookkeeping jobs in order to ensure the reliability and efficiency of performing their bookkeeping tasks.

Keywords: Decision to Take Bookkeeping Jobs, Accounting Firm, Bookkeeping Job

บทนำ

ข้อมูลทางการบัญชีถือเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญอย่างมากในการบริหารจัดการกิจการใดกิจการหนึ่ง สามารถกล่าวได้ว่ากิจการใดจะดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจะต้องอาศัยข้อมูลทางการบัญชี งานทำบัญชีจึงเป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถและจรรยาบรรณของสำนักงานบัญชี เพื่อช่วยให้ผู้ใช้ข้อมูลเกิดความเชื่อมั่นในความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลของผู้จัดทำบัญชีในสำนักงานทำบัญชีจัดทำขึ้น (Federation of Accounting Professions, 2018)

จังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของภาคเหนือ ในเดือนมกราคม 2561 มีผู้ยื่นขอจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลจำนวน 1,023 ราย (Department of Business Development, 2018) จะเห็นได้ว่าสถานการณ์การจดทะเบียนนิติบุคคลเป็นไปตามสภาวะเศรษฐกิจที่ค่อย ๆ ฟื้นตัวจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ และสอดคล้องกับอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ นิติบุคคลเหล่านี้มีหน้าที่ต้องจัดทำบัญชีและงบการเงินเพื่อนำส่งให้กับหน่วยงานกำกับดูแลเป็นประจำทุกปี ส่งผลให้นิติบุคคลจำนวนมากหันมาใช้บริการจากสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีและงบการเงินมากขึ้น เนื่องจากการจ้างสำนักงานทำบัญชี นอกจากจะช่วยลดต้นทุนและขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการจ้างพนักงานบัญชี สำนักงานทำบัญชียังมีความเป็นมืออาชีพทำงานอย่างรวดเร็วและมักจะจัดให้มีการบริการพิเศษต่าง ๆ ให้กับลูกค้า เช่น การวางแผนภาษีและการให้คำปรึกษาทางธุรกิจ เป็นต้น

การเพิ่มขึ้นของจำนวนนิติบุคคลในจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้การแข่งขันด้านการบริการของแต่ละสำนักงานบัญชีเพิ่มขึ้นตามไปด้วย เนื่องจากพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 กำหนดให้ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีสามารถจัดทำได้เพียง 100 รายต่อปีปฏิทิน (Accounting Act, 2000) ส่งผลให้สำนักงานบัญชีแต่ละแห่งต้องแข่งขันกันเพื่อให้ได้นิติบุคคลที่มีคุณภาพทั้งในด้านการบริหารจัดการและการบัญชี ดังนั้น การทราบถึงปัจจัยที่สำนักงานทำบัญชีต่าง ๆ ใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการรับงานทำบัญชี จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับ

สำนักงานบัญชีทั้งที่ดำเนินงานมาแล้วและที่กำลังจะจัดตั้งขึ้นในอนาคต ในการหลีกเลี่ยงการรับงานจากนิติบุคคลที่ไม่มีคุณภาพ

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า การศึกษาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการรับงานสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและผู้สอบบัญชีภาษีอากร (Tangruenrat, 2008; Sarasri, 2008) ในส่วนของสำนักงานบัญชีพบว่ามีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชี (Jongkaew, 2008) ผลกระทบต่อคุณภาพการบริการของสำนักงานบัญชี (Pongtanee, 2009) และปัจจัยที่มีผลต่อธุรกิจในการเลือกใช้บริการจากสำนักงานบัญชี (Kongpradit, 2007) อย่างไรก็ตาม การศึกษาถึงปัจจัยที่สำนักงานบัญชีใช้พิจารณารับงานทำบัญชีนั้นพบเพียงการศึกษาในกรุงเทพฯ (Umchoowattana, 2011) แต่ยังไม่มีการศึกษาถึงปัจจัยเหล่านี้ในจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในภาคเหนือและมีสถานะการแข่งขันในการประกอบสำนักงานบัญชีที่เพิ่มสูงขึ้น

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของสำนักงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ในการรับงานทำบัญชี เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสำนักงานทำบัญชีในการเพิ่มประสิทธิภาพในการคัดเลือกลูกค้า และยังเป็นประโยชน์ต่อกิจการต่าง ๆ ในการใช้ข้อมูลเหล่านี้ เพื่อให้ได้รับการตอบรับบริการให้บริการจากสำนักงานบัญชีที่ตนเลือกหรือต้องการใช้บริการ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานทำบัญชีของสำนักงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานทำบัญชีของสำนักงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามทุนจดทะเบียน (ขนาด) และระยะเวลาการดำเนินงานของสำนักงาน

ประโยชน์ของงานวิจัย

1. เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของสำนักงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ในการรับงานทำบัญชีและความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของปัจจัยเหล่านี้จำแนกตามขนาด และระยะเวลาการดำเนินงานของสำนักงาน
2. เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาสำนักงานทำบัญชีให้ดีขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจที่จะประกอบกิจการสำนักงานทำบัญชีในอนาคต

ทฤษฎีและแนวคิด

1. ข้อกำหนดจรรยาบรรณของสำนักงานบัญชี

จากประกาศกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เรื่อง “หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการรับรองคุณภาพสำนักงานบัญชี พ.ศ. 2558” ณ วันที่ 19 พฤษภาคม 2558 ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของระบบคุณภาพสำนักงานบัญชี ในเรื่องข้อกำหนดทางด้านจรรยาบรรณของสำนักงานบัญชีไว้ 6 ข้อ ดังนี้ (Department of Business Development, 2015)

- 1.1 ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์ สุจริต
- 1.2 ความรู้ ความสามารถ และมาตรฐานในการปฏิบัติงาน
- 1.3 การรักษาความลับ
- 1.4 ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ
- 1.5 ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน บุคคลหรือนิติบุคคล ผู้ที่ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้
- 1.6 ความรับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมวิชาชีพ และจรรยาบรรณทั่วไป

2. ข้อกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.1 พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2543

พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2543 ตามกฎหมายไทยและต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจในประเทศไทย ได้กล่าวถึงคุณลักษณะและหน้าที่ความรับผิดชอบต่อผู้ทำบัญชี โดยเฉพาะมาตรา 20 ได้กล่าวถึงผู้ทำบัญชี

ต้องจัดทำบัญชี เพื่อแสดงผลการดำเนินงาน ฐานะทางการเงิน หรือ การเปลี่ยนแปลงฐานะทางการเงินของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีที่เป็นอยู่ตามความจริง และตามมาตรฐานการบัญชี โดยมีเอกสารหลักฐานที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีถูกต้องและครบถ้วน (Federation of Accounting Professions, 2018)

2.2 พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

พระราชบัญญัตินี้ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อให้ผู้ประกอบการวิชาชีพ มีคุณภาพและมาตรฐานและความก้าวหน้าในวิชาชีพตลอดจนพัฒนาให้มีการควบคุมจรรยาบรรณการประกอบวิชาชีพ และเนื่องจากสำนักงานทำบัญชี ให้บริการจัดทำบัญชีจึงต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของสภาวิชาชีพบัญชีและต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2547 (Federation of Accounting Professions, 2018) สำนักงานบัญชีจึงต้องปฏิบัติงานไม่ขัดกับข้อกำหนดแห่งจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชี และควรพิจารณาข้อกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากงานทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณา รับงานทำบัญชี ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านค่าบริการ ทัศนคติผู้บริหาร ความเรียบร้อยของเอกสารและการควบคุมภายใน (2) ปัจจัยด้านลักษณะลูกค้า กฎหมายที่เกี่ยวข้องและความคุ้นเคย (3) ปัจจัยด้านประสบการณ์และจำนวนของพนักงาน (4) ปัจจัยด้านคุณสมบัติของพนักงาน (5) ปัจจัยด้านขอบเขตงาน และ (6) ปัจจัยด้านงบการเงินและความสามารถในการชำระค่าบริการ (Umchoowattana, 2011) นอกจากนี้ ยังพบว่าปัจจัยที่ใช้พิจารณาประเมินความเสี่ยงในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพ ประกอบด้วย (1) การพิจารณาประเภทของธุรกิจ (2) การพิจารณาฐานะทางสังคมของกิจการที่ตรวจสอบ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกันกับการดำเนินธุรกิจ (3) การพิจารณาถึงผู้เป็นเจ้าของและผู้บริหารกิจการที่ตรวจสอบ ทัศนคติของผู้บริหารที่มีต่อการจัดท่างบการเงิน ความซื่อสัตย์และความสามารถของ

ผู้บริหาร และ (4) การพิจารณาฐานะทางการเงินของกิจการที่ตรวจสอบ (Tangruenrat, 2008)

Jongkaew (2008) พบว่า สำนักงานบัญชีซึ่งเป็นผู้ทำบัญชีของห้างหุ้นส่วนประสบปัญหาพนักงานบัญชีห้างหุ้นส่วนมีความรู้ความสามารถด้านบัญชีน้อย การหมุนเวียนพนักงานบัญชีมีบ่อย และเจ้าของห้างหุ้นส่วนไม่เห็นความสำคัญของการทำบัญชี ทำให้ผู้ใช้บริการขาดความเชื่อมั่นในการใช้บริการ และผู้ปฏิบัติงานขาดความเชื่อมั่นในการรับงาน ในขณะที่ผลการศึกษาของ Sarasri (2008) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพิจารณาไม่รับงานตรวจสอบของผู้สอบบัญชีภาษีอากรมี 3 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยเกี่ยวกับกิจการและผู้ทำบัญชี (2) ปัจจัยเกี่ยวกับผู้สอบบัญชีภาษีอากร และ (3) ปัจจัยอื่น ๆ

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นแสดงให้เห็นได้ว่าการรับงานทำบัญชี สำนักงานทำบัญชีควรคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ (1) ปัจจัยด้านลักษณะลูกค้า กฎหมายที่เกี่ยวข้องและความคุ้นเคย (2) ปัจจัยด้านงบการเงินและความสามารถในการชำระค่าบริการ (3) ปัจจัยด้านค่าบริการ ทักษะคติผู้บริหาร ความเรียบร้อยของเอกสาร และการควบคุมภายใน (4) ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้ทำบัญชีของสำนักงาน (5) ปัจจัยประสบการณ์และจำนวนพนักงาน และ (6) ปัจจัยด้านขอบเขตงาน อย่างไรก็ตามพบว่ายังไม่มีการศึกษาถึงปัจจัยเหล่านี้ที่มีต่อสำนักงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในภาคเหนือและมีสถานะการแข่งขันในการประกอบสำนักงานบัญชีที่เพิ่มสูงขึ้น

การดำเนินงานวิจัย

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ สำนักงานทำบัญชีที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 238 สำนักงาน (Department of Business Development, Chiang Mai, 2015) การวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามความสะดวก จำนวน 149 สำนักงาน ซึ่งถือเป็นตัวแทนของประชากรในการวิจัยที่ค่าการคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับ 0.5 (Slipcharu,

2008) โดยแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง จัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และผ่านเว็บไซต์ Social Media ต่าง ๆ

แบบสอบถามได้รับการทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) และความเที่ยงตรงเชิงพิพินิจ (Face validity) โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาบัญชีจำนวน 2 คน และผู้มีอำนาจในการตัดสินใจรับงานทำบัญชีของสำนักงานทำบัญชีจำนวน 3 คน ทำการตรวจสอบแบบสอบถาม และทั้ง 5 คน เห็นว่าคำถามในแบบสอบถามได้สะท้อนถึงสิ่งที่ต้องการวัดอย่างแท้จริง

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และทำการวิเคราะห์ระดับของปัจจัยการพิจารณารับงานทำบัญชี โดยใช้มาตราวัดแบบ Likert Scales 5 ระดับ (Srisa-ard, 2011) และแปลผลได้ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.50 – 5.00	มีผลต่อการพิจารณารับงานทำบัญชีมากที่สุด
3.50 – 4.49	มีผลต่อการพิจารณารับงานทำบัญชีมาก
2.50 – 3.49	มีผลต่อการพิจารณารับงานทำบัญชีปานกลาง
1.50 – 2.49	มีผลต่อการพิจารณารับงานทำบัญชีน้อย
1.00 – 1.49	มีผลต่อการพิจารณารับงานทำบัญชีน้อยที่สุด

การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของปัจจัยเหล่านี้ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ (F-test, t-test) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถสรุปผลได้เป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจรับงานทำบัญชีของสำนักงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 93 คน (ร้อยละ 62.42) มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี (ร้อยละ 43.00) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 57.72) มีประสบการณ์การทำบัญชีอยู่ในช่วง 6-10 ปี (ร้อยละ 40.27) โดยสำนักงานทำบัญชีส่วนใหญ่ดำเนินกิจการเป็นระยะเวลา

6-10 ปี (ร้อยละ 33.56) และมีทุนจดทะเบียนอยู่ในช่วง ไม่เกิน 1,000,000 บาท (ร้อยละ 40.94)

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการพิจารณาจ้างงานทำบัญชี

ตารางที่ 1

ค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่มีผลต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจจ้างงานทำบัญชีของสำนักงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่

ปัจจัยในการพิจารณาจ้างงานทำบัญชี	ค่าเฉลี่ย	แปลผล	ลำดับ
1. ปัจจัยด้านลักษณะลูกค้า กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และความคุ้นเคย	3.87	มาก	6
2. ปัจจัยด้านงบการเงินและความสามารถในการชำระค่าบริการ	4.07	มาก	4
3. ปัจจัยด้านค่าบริการ ทักษะคติผู้บริหาร ความเรียบร้อยของเอกสาร และการควบคุมภายใน	3.91	มาก	5
4. ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้ทำบัญชีของสำนักงาน	4.13	มาก	1
5. ปัจจัยด้านประสบการณ์และจำนวนพนักงาน	4.11	มาก	2
6. ปัจจัยด้านขอบเขตงาน	4.08	มาก	3
ค่าเฉลี่ยรวม	4.03	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัย มีผลต่อการตัดสินใจจ้างงานทำบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.03) เรียงตามลำดับ ดังนี้ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้ทำบัญชีของสำนักงาน ด้านประสบการณ์และจำนวนพนักงาน ด้านขอบเขตงาน ด้านงบการเงินและความสามารถในการชำระบัญชี ด้านค่าบริการ ทักษะคติผู้บริหาร ความเรียบร้อยของเอกสาร และการควบคุมภายใน และด้านลักษณะลูกค้า กฎหมายที่เกี่ยวข้องและความคุ้นเคย

ตารางที่ 2

จำนวน ค่าเฉลี่ย และลำดับของปัจจัยย่อยด้านลักษณะลูกค้ำ กฎหมายที่เกี่ยวข้องและความคุ้นเคยที่มีผลต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจรับงานทำบัญชีของสำนักงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่

ปัจจัยด้านลักษณะลูกค้ำ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และความคุ้นเคย	ระดับที่มีผลต่อการตัดสินใจ				ค่าเฉลี่ย (แปดผล)	ลำดับ	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย			น้อยที่สุด
1.1 ความซับซ้อนของกิจการลูกค้ำ	42	69	30	8	0	3.97 (มาก)	1
1.2 ความซับซ้อนของรายได้และต้นทุนหลักของกิจการลูกค้ำ	33	66	44	6	0	3.85 (มาก)	6
1.3 ความซับซ้อนของกระบวนการผลิตและวิธีการขั้นตอนปฏิบัติของกิจการลูกค้ำ	30	72	39	8	0	3.83 (มาก)	7
1.4 ความแพร่หลายของสินค้าและบริการของกิจการลูกค้ำ	38	60	48	3	0	3.89 (มาก)	4
1.5 ความหลากหลายของสินค้าและบริการของกิจการลูกค้ำ	35	62	46	6	0	3.85 (มาก)	6

ตารางที่ 2
จำนวน ค่าเฉลี่ย และลำดับของปัจจัยย่อยด้านลักษณะธุรกิจ กฎหมายที่เกี่ยวข้องและความคุ้นเคยที่มีผลต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจรับงานทำบัญชีของสำนักงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ (ต่อ)

ปัจจัยด้านลักษณะธุรกิจ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และความคุ้นเคย	ระดับที่มีผลต่อการตัดสินใจ					ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ลำดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1.6 แนวโน้มการเติบโตของกิจการลูกค้า	46	53	47	3	0	3.95 (มาก)	2
1.7 ความเสี่ยงของกิจการลูกค้า	37	52	46	9	5	3.72 (มาก)	9
1.8 ผลประกอบการของกิจการลูกค้า	34	65	45	5	0	3.86 (มาก)	5
1.9 ข้อกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับเกี่ยวกับกิจการลูกค้า	31	66	46	6	0	3.82 (มาก)	8
1.10 ความคุ้นเคยของสำนักงานบัญชีกับกิจการลูกค้า	37	69	37	6	0	3.92 (มาก)	3
ค่าเฉลี่ยรวม						3.87 (มาก)	

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะธุรกิจ กฎหมายที่เกี่ยวข้องและความคุ้นเคย มีผลต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจรับงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยย่อยที่มีผลต่อการตัดสินใจ 3 อันดับแรก คือ ความซับซ้อนของกิจการลูกค้า แนวโน้มการเติบโตของกิจการลูกค้า และความคุ้นเคยของสำนักงานบัญชีกับกิจการลูกค้า

ตารางที่ 3
จำนวน ค่าเฉลี่ย และลำดับของปัจจัยย่อยด้านงบการเงินและความสามารถในการชำระค่าบริการที่มีผลต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจรับงานทำบัญชีของสำนักงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่

ปัจจัยด้านงบการเงินและความสามารถในการชำระค่าบริการ	ระดับที่มีผลต่อการตัดสินใจ				ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ลำดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย		
2.1 ความถูกต้อง และน่าเชื่อถือของงบการเงิน	42	71	36	0	4.04 (มาก)	2
2.2 ความสามารถในการชำระค่าบริการทำบัญชีของกิจการลูกค้า	44	76	29	0	4.10 (มาก)	1
ค่าเฉลี่ยรวม					4.07 (มาก)	

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยด้านงบการเงินและความสามารถในการชำระค่าบริการ มีผลต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจรับงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยย่อยมีผลต่อการตัดสินใจเรียงตามลำดับ คือ ความสามารถในการชำระค่าบริการทำบัญชีของกิจการลูกค้า และความถูกต้องของงบการเงิน

ตารางที่ 4
จำนวน ค่าเฉลี่ย และลำดับของปัจจัยด้านค่าบริการ ที่คนคิดผู้บริการ ความเรียบร้อยของเอกสาร และการควบคุมภายใน
ที่มีผลต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจรับงานทำบัญชีของสำนักงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่

ปัจจัยด้านค่าบริการ ที่คนคิดผู้บริการ ความเรียบร้อย ของเอกสาร และการควบคุมภายใน	ระดับผลการตัดสินใจ			ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ลำดับ
	มากที่สุด	ปานกลาง	น้อยที่สุด		
3.1 ความเหมาะสมของค่าบริการกับปริมาณงานที่ต้อง ให้บริการ	35	40	1	3.95 (มาก)	3
3.2 ความเหมาะสมของค่าบริการเมื่อเปรียบเทียบกับ สำนักงานทำบัญชีอื่นที่มีขนาดใกล้เคียงกัน	30	46	1	3.88 (มาก)	6
3.3 ความเหมาะสมของค่าบริการเมื่อ เปรียบเทียบกับต้นทุนการให้บริการและ ค่าใช้จ่ายส่วนเพิ่มอื่น ๆ	33	46	0	3.91 (มาก)	4
3.4 ความเหมาะสมของค่าบริการเมื่อเปรียบเทียบกับ ความซับซ้อนของขอบเขตงานในกรณีบันทึกบัญชี	31	43	2	3.89 (มาก)	5
3.5 ค่าบริการเพิ่มเติม เมื่อลูกค้าให้ทำงานอื่น เพิ่มนอกเหนือจากการทำบัญชี	25	41	2	3.87 (มาก)	7
3.6 ความซื่อสัตย์สุจริตของผู้บริหารกิจการลูกค้า	42	44	0	3.99 (มาก)	1
3.7 ความสามารถในการบริหารจัดการที่ต่อของผู้บริหาร กิจการลูกค้า	42	46	0	3.97 (มาก)	2

ตารางที่ 4
จำนวน ค่าเฉลี่ย และลำดับของปัจจัยย่อยด้านค่าบริการ ที่คนคิดผู้บริการ ความเรียบร้อยของเอกสาร และการควบคุมภายใน
ที่มีผลต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจรับงานทำบัญชีของสำนักงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ (ต่อ)

ปัจจัยด้านค่าบริการ ที่คนคิดผู้บริการ ความเรียบร้อย ของเอกสาร และการควบคุมภายใน	ระดับผลการตัดสินใจ					ค่าเฉลี่ย (แปดผล) (ลำดับ)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
3.8 ที่คนคิดที่ดีในการทำบัญชีของผู้บริการ	41	60	47	1	0	3.95 (มาก)
3.9 ความเรียบร้อย ครบถ้วน และน่าเชื่อถือ ของเอกสารกิจการลูกค้า	41	65	43	0	0	3.99 (มาก)
3.10 การไม่ถูกกำหนดให้จัดทำบัญชีตาม ความต้องการของกิจการลูกค้าโดยไม่ คำนึงถึงข้อกำหนดมาตรฐานรายงานทางการเงิน	30	65	48	3	3	3.78 (มาก)
3.11 ระบบการควบคุมภายใน	39	53	52	5	0	3.85 (มาก)
ค่าเฉลี่ยรวม						3.91 (มาก)

จากตารางที่ 4 พบว่า ปัจจัยด้านค่าบริการ ที่คนคิดผู้บริการ ความเรียบร้อยของเอกสาร และการควบคุมภายใน
มีผลต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจรับงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยย่อยที่มีผลต่อการ
ตัดสินใจ 3 อันดับแรก คือ ความเรียบร้อย ครบถ้วน และน่าเชื่อถือของเอกสารกิจการลูกค้า ความสามารถในการบริหาร
จัดการที่ดีของผู้บริการกิจการลูกค้า และทัศนคติที่ดีในการทำบัญชีของผู้บริหารกิจการลูกค้า

ตารางที่ 5
จำนวน ค่าเฉลี่ย และลำดับของปัจจัยย่อยด้านคุณลักษณะของผู้ทำบัญชีของสำนักงานที่ผลต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ
รับงานทำบัญชีของสำนักงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่

ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้ทำบัญชีของสำนักงาน	ระดับผลการตัดสินใจ			ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ลำดับ
	มากที่สุด	ปานกลาง	น้อยที่สุด		
4.1 ความรู้ความสามารถในด้านมาตรฐานการบัญชี ของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี	47	27	1	0	4.12 (มาก)
4.2 การขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำบัญชีอย่างถูกต้องของ ผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี	49	28	1	0	4.13 (มาก)
4.3 คุณวุฒิที่ตรงตามข้อกำหนดของกรมพัฒนาธุรกิจ การค้าของธุรกิจการค้าของผู้ทำบัญชีในสำนักงาน บัญชี	48	28	0	0	4.13 (มาก)
4.4 ความรับผิดชอบของผู้ทำบัญชีของสำนักงาน	52	26	2	0	4.15 (มาก)
ค่าเฉลี่ยรวม					4.13 (มาก)

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้ทำบัญชีของสำนักงาน มีผลต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจรับงาน
ทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยย่อยที่มีผลต่อการตัดสินใจ 3 อันดับแรก คือ ความรับผิดชอบ
ของผู้ทำบัญชีของสำนักงาน คุณวุฒิที่ตรงตามข้อกำหนดของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าของผู้ทำบัญชี

ในสำนักงานบัญชี และการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ทำบัญชีอย่างถูกต้องของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี (ค่าเฉลี่ยเท่ากัน) และความไม่
ความสามารถในด้านมาตรฐานการบัญชีของผู้ทำบัญชีในสำนักงานบัญชี

ตารางที่ 6

จำนวน ค่าเฉลี่ย และลำดับของปัจจัยย่อยด้านประสิทธิภาพและจำนวนพนักงานที่มีผลต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ
รับงานทำบัญชีของสำนักงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่

ปัจจัยด้านประสิทธิภาพและจำนวนพนักงาน	ระดับผลการตัดสินใจ			ค่าเฉลี่ย (แปดผล)	ลำดับ	
	มากที่สุด	ปานกลาง	น้อย			น้อยที่สุด
5.1 ประสิทธิภาพด้านการจัดทำบัญชีของพนักงานใน สำนักงานบัญชี	49	71	29	0	4.13 (มาก)	1
5.2 ความพอเพียงของจำนวนพนักงานที่ให้บริการ ด้านการจัดทำบัญชี	45	73	31	0	4.09 (มาก)	2
ค่าเฉลี่ยรวม					4.11 (มาก)	

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัจจัยด้านประสิทธิภาพและจำนวนพนักงาน มีผลต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจรับงานทำบัญชี
ในจังหวัดเชียงใหม่โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยย่อยที่มีผลต่อการตัดสินใจเรียงตามลำดับ คือ ประสิทธิภาพด้าน
การจัดทำบัญชีของพนักงานในสำนักงานบัญชี และความพอเพียงของจำนวนพนักงานที่ให้บริการด้านการจัดทำบัญชี

ตารางที่ 7
จำนวน ค่าเฉลี่ย และลำดับของปัจจัยด้านขอบเขตงานที่มีผลต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการตัดสินใจรับงานทำบัญชีของสำนักงาน
ทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่

ปัจจัยด้านขอบเขตงาน	ระดับผลการตัดสินใจ			ค่าเฉลี่ย (แปลผล)	ลำดับ		
	มากที่สุด	ปานกลาง	น้อย				
6.1 ความชัดเจนของรายละเอียดและขอบเขตของงานที่ได้รับ	49	68	32	0	4.11 (มาก)	1	
6.2 ความเหมาะสมของระยะเวลาในการทำบัญชี	41	73	34	1	0	4.03 (มาก)	3
6.3 ความเหมาะสมของความสามารถของพนักงาน รับทำบัญชีกับขอบเขตของงานที่ได้รับจากกิจการ ลูกค้า	47	70	31	1	0	4.09 (มาก)	2
ค่าเฉลี่ยรวม				4.08 (มาก)			

จากตารางที่ 7 พบว่า ปัจจัยด้านขอบเขตงาน มีผลต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการตัดสินใจรับงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยย่อยที่มีผลต่อการตัดสินใจ 3 อันดับแรก คือ ความชัดเจนของรายละเอียดและขอบเขตของงานที่ได้รับ ความเหมาะสมของความสามารถของพนักงานรับทำบัญชีกับขอบเขตของงานที่ได้รับจากกิจการลูกค้า และ ความเหมาะสมของระยะเวลาในการทำบัญชี

ส่วนที่ 3 การทดสอบความแตกต่างของปัจจัยที่พิจารณารับงานทำบัญชี กับทุนจดทะเบียน (ขนาด) และระยะเวลาการดำเนินงานของสำนักงานทำบัญชี

จากการทบทวนวรรณกรรมในอดีตพบว่า สำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่และมีระยะเวลาในการดำเนินงานมานานมักจะมีควมระมัดระวังในการตัดสินใจรับงาน มากกว่าสำนักงานที่มีขนาดเล็กกว่าและมีระยะเวลาการดำเนินงานน้อยกว่า (Francis & Krishnan, 1999; Lee, et al., 2006) เนื่องจากสำนักงานเหล่านี้จะคำนึงถึงชื่อเสียงและความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นจากการให้บริการมากกว่า (DeAngelo, 1981; Clarkson, et al., 2003) ดังนั้น การศึกษานี้จึงทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานกับลักษณะทั้ง 2 ด้านนี้ของสำนักงานทำบัญชี ดังนี้

ตารางที่ 8

ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยปัจจัยที่พิจารณาในงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามทุนจดทะเบียน

	ทุนจดทะเบียนของสำนักงานทำบัญชี					F-test	Sig.
	ปัจจัยที่พิจารณาในงานทำบัญชี						
	ไม่เกิน 1 ล้านบาท	1-2 ล้าน บาท	3-5 ล้าน บาท	มากกว่า 5 ล้านบาท			
	61	52	18	18			
1.ปัจจัยด้านลักษณะลูกค้า กฎหมายที่เกี่ยวข้องและ ความคุ้นเคย	3.53	3.94	4.39	4.26	15.201	.000*	
2.ปัจจัยด้านงบการเงินและความสามารถในการชำระค่าบริการ	3.84	4.01	4.58	4.53	10.590	.000*	
3.ปัจจัยด้านค่าบริการ ทักษะการบริหาร ความเรียบร้อยของ เอกสาร และการควบคุมภายใน	3.69	3.84	4.31	4.47	15.193	.000*	
4.ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้ทำบัญชีของสำนักงาน	3.93	4.01	4.69	4.61	12.275	.000*	
5.ปัจจัยด้านประสบการณ์และจำนวนพนักงาน	3.89	4.04	4.72	4.50	10.930	.000*	
6.ปัจจัยด้านขอบเขตงาน	3.86	4.06	4.37	4.59	7.279	.000*	
รวม	3.79	3.98	4.51	4.49	17.283	.000*	

จากตารางที่ 8 พบว่า ปัจจัยในการพิจารณารับงานทำบัญชีของสำนักงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ทั้ง 6 ปัจจัย มีผลต่อการตัดสินใจรับงานทำบัญชีโดยรวมความแตกต่างตามช่วงจุดทะเบียนของสำนักงานทำบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 6 ปัจจัย

เมื่อทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทั้ง 6 จำแนกตามจุดทะเบียนของสำนักงานทำบัญชีเป็นรายคู่ (t-test) พบว่า ทั้ง 6 ปัจจัยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของช่วงจุดทะเบียนของสำนักงานทำบัญชีระหว่าง จุดทะเบียนไม่เกิน 1 ล้านบาท กับ มากกว่า 5 ล้านบาท

ตารางที่ 9

ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยปัจจัยที่พิจารณารับงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระยะเวลาดำเนินงานของสำนักงาน

ปัจจัยที่พิจารณารับงานทำบัญชี	ระยะเวลาดำเนินงานของสำนักงาน				F-test	Sig.
	ไม่เกิน 5 ปี		มากกว่า 20 ปี			
	ไม่เกิน 40	6 - 10 ปี 50	11 - 20 ปี 37	22		
1. ปัจจัยด้านลักษณะลูกค้า กฎหมายที่เกี่ยวข้องและความคุ้นเคย	3.65	3.77	3.98	4.29	5.752	.001*
2. ปัจจัยด้านงบการเงินและความสามารถในการชำระค่าบริการ	3.89	3.91	4.30	4.39	5.392	.002*
3. ปัจจัยด้านค่าบริการ ที่คนคิดผู้บริการ ความเรียบร้อยของเอกสารและการควบคุมภายใน	3.78	3.75	4.10	4.19	5.295	.002*

ตารางที่ 9
ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยปัจจัยที่พิจารณาจ้างงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามระยะเวลาดำเนินงานของสำนักงาน
(ต่อ)

ปัจจัยที่พิจารณาจ้างงานทำบัญชี	ระยะเวลาดำเนินงานของสำนักงาน					F-test	Sig.
	ไม่เกิน 5 ปี	6 - 10 ปี	11 - 20 ปี	มากกว่า 20 ปี			
	40	50	37	22			
4. ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้ทำบัญชีของสำนักงาน	4.01	3.89	4.34	4.57	8.342	.000*	
5. ปัจจัยด้านประสบการณ์และจำนวนพนักงาน	3.86	3.92	4.41	4.52	9.304	.000*	
6. ปัจจัยด้านขอบเขตงาน	3.97	3.81	4.37	4.42	7.906	.000*	
รวม	3.86	3.84	4.25	4.40	10.036	.000*	

จากตารางที่ 9 พบว่า ปัจจัยในการพิจารณาจ้างงานทำบัญชีมีผลต่อการตัดสินใจรับงานทำบัญชีโดยรวมแตกต่างกันตามระยะเวลาดำเนินงานของสำนักงานทำบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้ง 6 ปัจจัย เมื่อทดสอบความแตกต่างของปัจจัยทั้ง 6 ตามระยะเวลาดำเนินงานเป็นรายคู่ (t-test) พบว่า ทั้ง 6 ปัจจัย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของระยะเวลาดำเนินงานของสำนักงานทำบัญชีระหว่างช่วงระยะเวลา 6-10 ปี กับ มากกว่า 20 ปี

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของสำนักงานทำบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่ในการรับงานทำบัญชี พบว่า ปัจจัยในการพิจารณารับงานทำบัญชีทั้ง 6 ปัจจัย มีผลต่อการตัดสินใจรับงานทำบัญชีโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านลักษณะลูกค้ำ กฎหมายที่เกี่ยวข้องและความคุ้นเคย กับปัจจัยด้านค่าบริการ ทัศนคติผู้บริหาร ความเรียบร้อยของเอกสาร และการควบคุมภายใน มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Umchoowattana (2011) Tangruenrat (2008) และ Sarasri (2008) ในขณะที่ปัจจัยด้านงบการเงินและความสามารถในการชำระค่าบริการสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Umchoowattana (2011) ส่วนปัจจัยด้านคุณลักษณะพนักงาน ปัจจัยด้านประสบการณ์และจำนวนพนักงาน และปัจจัยด้านขอบเขตงาน ได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Umchoowattana (2011) และ Sarasri (2008)

ผลการศึกษาที่พบว่าปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้ทำบัญชีของสำนักงาน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานเป็นลำดับแรก สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Pongtanee (2552) และจากผลการศึกษาที่พบว่าสำนักงานที่มีทุนจดทะเบียนมากกว่า (ขนาดใหญ่กว่า) และประกอบกิจการมานานกว่า ให้ความสำคัญกับ 6 ปัจจัยนี้ในการตัดสินใจรับงานมากกว่าสำนักงานทำบัญชีที่มีทุนจดทะเบียนและระยะเวลาดำเนินธุรกิจน้อยกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Francis & Krishnan, 1999; Lee, et al., 2006 ที่พบว่าสำนักงานบัญชีที่มีทุนจดทะเบียนและระยะเวลาดำเนินงานมากกว่า จะมีความระมัดระวังในการตัดสินใจรับงานมากกว่า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสำนักงานเหล่านี้จะคำนึงถึงชื่อเสียงและความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นจากการให้บริการมากกว่า (DeAngelo, 1981; Clarkson, et al., 2003)

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

การศึกษาพบว่า ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจรับงานทำบัญชี ให้ความสำคัญกับปัจจัยทั้ง 6 ในการพิจารณารับงานเรียงตามลำดับ ดังนี้

(1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้ทำบัญชีของสำนักงาน ซึ่งเรื่องความรับผิดชอบของผู้ทำบัญชีของสำนักงาน มีผลต่อการตัดสินใจเป็นลำดับแรก (2) ปัจจัยด้านประสิทธิภาพและจำนวนพนักงาน ซึ่งเรื่องประสิทธิภาพด้านการจัดทำบัญชีของพนักงานในสำนักงานบัญชี มีผลต่อการตัดสินใจเป็นลำดับแรก (3) ปัจจัยด้านขอบเขตงาน ซึ่งเรื่องความชัดเจน ของรายละเอียดและขอบเขตของงานที่ได้รับ มีผลต่อการตัดสินใจเป็นลำดับแรก (4) ปัจจัยด้านงบการเงินและความสามารถในการชำระค่าบริการ ซึ่งเรื่องความสามารถในการชำระค่าบริการทำบัญชีของกิจการลูกค้า มีผลต่อการตัดสินใจเป็นลำดับแรก (5) ปัจจัยด้านค่าบริการทัศนคติผู้บริหาร ความเรียบร้อยของเอกสาร และการควบคุมภายใน ซึ่งเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตของผู้บริหารกิจการลูกค้า และความเรียบร้อย ครบถ้วนและน่าเชื่อถือของเอกสารกิจการลูกค้า มีผลต่อการตัดสินใจเป็นลำดับแรก และ (6) ปัจจัยด้านลักษณะลูกค้า กฎหมายที่เกี่ยวข้องและความคุ้นเคย ซึ่งเรื่องความซับซ้อนของกิจการลูกค้า มีผลต่อการตัดสินใจเป็นอันดับแรก

ทั้งนี้ ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างปัจจัยพิจารณารับงานทำบัญชีทั้ง 6 ปัจจัยกับทุนจดทะเบียนและระยะเวลาในการดำเนินงานของสำนักงาน แสดงให้เห็นว่าสำนักงานที่มีทุนจดทะเบียนมากกว่า (ขนาดใหญ่กว่า) และประกอบกิจการมานานกว่าให้ความสำคัญกับ 6 ปัจจัยนี้มากกว่าสำนักงานทำบัญชีที่มีทุนจดทะเบียนและระยะเวลาดำเนินธุรกิจน้อยกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น สำนักงานบัญชีในปัจจุบันและผู้สนใจเปิดสำนักงานทำบัญชีที่ต้องการให้กิจการของตนเติบโตอย่างยั่งยืนและขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ควรมุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรในสำนักงานของตนให้มีความรับผิดชอบต่องานทำบัญชีที่ลูกค้ามอบหมายว่าจ้างให้ทำ และควรส่งเสริมให้พนักงานได้มีการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอในด้านของการจัดทำบัญชีกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 และปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2547

นอกจากนี้ สำนักงานควรกำหนดขอบเขตและรายละเอียดการรับงานทำบัญชีให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อบริการอื่นที่นอกเหนือจากการรับงานทำบัญชีที่อาจมีค่าใช้จ่ายเกิดขึ้น และทำให้ไม่ได้รับค่าบริการ อีกทั้งควรกำหนด

อัตราค่าบริการรับทำบัญชีให้ชัดเจน ควบคู่กับการพิจารณาความสามารถในการชำระค่าทำบัญชีของลูกค้า เพื่อให้ลูกค้าชำระค่าบริการตามที่ได้ตกลงกันได้ และสำนักงานได้รับเงินค่าบริการอย่างครบถ้วน รวมทั้งควรพิจารณาถึงความซื่อสัตย์สุจริตของผู้บริหารกิจการลูกค้า ความเรียบร้อยและความน่าเชื่อถือของเอกสาร ก่อนการตัดสินใจรับงานทำบัญชี พร้อมทั้งให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับรายละเอียดของเอกสารทางบัญชีให้กับลูกค้าอย่างถูกต้อง เพื่อให้การจัดทำบัญชีให้กับลูกค้ามีความถูกต้องมากยิ่งขึ้น และยังเป็นการช่วยลดระยะเวลาการทำงานของสำนักงานในครั้งต่อไป นอกจากนี้สำนักงานควรพิจารณาถึงรายละเอียดความซับซ้อนของกิจการลูกค้า เพื่อประเมินถึงความสามารถและความพร้อมของสำนักงานในการให้บริการ ซึ่งจะทำให้การรับงานทำบัญชีเป็นไปอย่างน่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ

การดำเนินการดังกล่าวข้างต้น ยังช่วยลดความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นระหว่างสำนักงานและลูกค้า อีกทั้งช่วยป้องกันการสูญเสียรายได้จากงานบริการอื่นของสำนักงาน ช่วยทำให้การรับงานเป็นไปอย่างน่าเชื่อถือ ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจและกลับมาใช้บริการอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ กิจการต่าง ๆ สามารถนำปัจจัยเหล่านี้มาพิจารณาประกอบการเลือกสำนักงานบัญชีในการจัดทำบัญชีให้กิจการของตนได้ด้วย เนื่องจากจะเห็นได้ว่าภายใต้ภาวะการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้น ทำให้สำนักงานบัญชีต้องคัดเลือกกิจการที่จะมาเป็นลูกค้าของสำนักงานตนเองมากขึ้นตามไปด้วย ดังนั้น กิจการเหล่านี้จึงควรนำเสนอถึงความสามารถในการชำระค่าบริการ คุณสมบัติของผู้บริหารโดยเฉพาะในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตของผู้บริหาร รวมทั้งความเรียบร้อยและความน่าเชื่อถือของเอกสาร เพื่อให้ได้รับการตอบรับบริการให้บริการจากสำนักงานบัญชีที่ตนเองเลือกหรือต้องการใช้บริการ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคต

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจรับงานทำบัญชีใน 6 ปัจจัย ซึ่งอาจจะยังมีปัจจัยอื่นที่ทั้ง 6 ปัจจัยนี้ยังไม่ได้ครอบคลุมถึง ดังนั้น

การศึกษาในอนาคตจึงควรศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีผลต่อการตัดสินใจรับงานทำบัญชี หรือปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสำนักงานบัญชี เพื่อเป็นแนวทางให้สำนักงานบัญชีสามารถให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- Accounting Act, B.E. 2543. (2000). *Royal Thai Government Gazette*, 117(41a), 1-11.
- Carraher, S., & Auken, H.V. (2013). The use of financial statement for decision making by small firms. *Journal of Small Business & Entrepreneurship*, 26(3), 323 – 334.
- Clarkson, P. M., Ferguson, C. and Hall., J. (2003). Auditor conservatism and voluntary disclosure: Evidence from the Year 2000 system issue. *Accounting and Finance*, 43 (2003), 21-40.
- Collier, P. M. (2015). *Accounting for Managers: Interpreting Accounting Information for Decision Making*. Cornwall: TJ International.
- DeAngelo, L. E. (1981). Auditor size and audit quality. *Journal of Accounting and Economics*, 3(3), 183-199.
- Department of Business Development. (2018). “Northern Business Information”. Retrieved April 30, 2018, from http://www.dbd.go.th/download/document_file/statistic/2561/H26/H26_201806.pdf
- Department of Business Development, Chiang Mai. (2015). “List of Accounting Services Offices in Chiang Mai”. Retrieved November 15, 2016, from <http://www.dbd.go.th/>

- Department of Business Development, The Business Supervision Bureau. (2012). “Rules and Conditions for quality assurance of accounting offices, 2012”. Retrieved April 15, 2018, from <http://www.dbd.go.th/>
- _____. (2015). “Rules and Conditions for quality assurance of accounting offices, 2015”. Retrieved April 15, 2018, from <http://www.dbd.go.th/>
- Federation of Accounting Professions. (2000). “Accounting Act BE 2543”. Retrieved March 21, 2018, from <http://www.fap.or.th/Article/Detail/77007>
- _____. (2004). “Accounting Profession Act BE 2547”. Retrieved March 21, 2018, from <http://www.fap.or.th/Article/Detail/66888>
- _____. (2010). ““Regulations of the Federation of Accounting Professions No. 19, regarding ethics of accounting professionals 2010”. Retrieved July 15, 2018, from http://www.dbd.go.th./ewt_new.php?nid=1102&filename=aw
- Francis, J. & Krishnan, J. (1999). Accounting accruals and auditor reporting conservatism. *Contemporary Accounting Research*, 16(1), 135-65.
- Jongkaew, J. (2008). Factors Affecting Work Quality of Authorized Tax Auditors: Case Study in Bangkok. *Rom Phruek Journal*, 26(2), 150-184.
- Kongpradit, P. (2008). *Factors affecting the decision to use the accounting office services continuously in business in Bangkok*. (Master’s thesis). Faculty of Commerce and Accountancy, Thammasat University.

- Lee, P. J., Taylor, S. J. and Taylor, S. L. (2006). Auditor conservatism and audit quality: Evidence from IPO earnings forecasts. *International Journal of Auditing*, 10, 182-199.
- Mills, A. D. (2017). *Company Accounting: Prepare financial reports for Corporate Entities (3rd Edition)*. Victoria: Cengage AU.
- Pongtanee, P. (2009). *Factors that Affect the Service Quality of Accounting Firms in Thailand*. Bangkok: Dhurakit Pundit Research Service Center.
- Sarasri, S. (2008). *Factors affecting the consideration of not accepting audits of tax auditors*. Bangkok: Thammasat University.
- Silpcharu, T. (2008). *Research and statistical analysis with SPSS (9th edition)*. Bangkok: V.inter print.
- Srisa-ard, B. (2011). *Basic Research Principles (9th edition)*. Bangkok: Suweeriyasan.
- Tangruenrat, C. (2008). Risks in auditing. *Journal of Accounting Profession, Thammasat University*, 4(9), 89 – 96.
- Umchoowattana, C. (2011). *Factors used to consider bookkeeping jobs of the accounting office in Bangkok*. Bangkok: Thammasat University.